

Zaaknummer 2013W1034(2)

Datum beslissing: 4 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.M.A. van den Boogaard, advocaat te Uden,

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op een voor de
Klachtencommissie onbekende datum,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven van [dag] [maand] 1941 tot [dag] [maand] 1974 lid
geweest van de Congregatie van de Broeders van Liefde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 3 mei 2013.

Op 18 juli 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde.

Op 9 september 2013 heeft de griffie nog een reactie (met bijlagen) ontvangen van broeder [naam] voornoemd.

Op 28 januari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt mondeling toegelicht. Hij werd vergezeld door zijn moeder mevrouw [naam] en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van den Boogaard. Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], alsmede broeder [naam], lid van het bestuur van de Congregatie.

Na de behandeling van de zaak op zitting is in raadkamer door de Klachtencommissie besloten de zaak aan te houden voor nader onderzoek.

Dit nader onderzoek is door de griffie - helaas met enige vertraging - per brief van 10 april 2014 aangekondigd aan de Provinciaal Overste broeder [naam] en de juridisch adviseur van klager mr. Van den Boogaard.

Op 29 april 2014 is mevrouw J.S. Oude Breuil, bijzondere griffier van de Klachtencommissie, namens de voorzitter van de Klachtencommissie, schriftelijk verzocht nader onderzoek te

doen op grond van artikel 17 jo artikel 12 van de Klachtenprocedure ten aanzien van een drietal punten.

Op 21 augustus 2014 heeft de griffie het onderzoeksrapport van mevrouw Oude Breuil ontvangen. Vervolgens zijn namens broeder [naam] en van mr. Van den Boogaard bij de griffie reacties op dit rapport binnengekomen, respectievelijk op 4 en 5 september 2014.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 Op 8-jarige leeftijd werd klager in verband met privé problemen in de thuissituatie, gecombineerd met leerproblemen op de lagere school, geplaatst op het internaat [naam] te [plaats]. Zijn verblijf op dit internaat heeft geduurd tot zijn 18e jaar.

Van zijn 9e tot zijn 14e jaar werd klager door meerdere broeders seksueel misbruikt en fysiek mishandeld. Eén van hen was aangeklaagde, die als arts aan het [internaat] was verbonden.

Klager moest op onverwachte momenten, zonder dat er een medische aanleiding voor was, verschijnen bij de zogenaamde arts, broeder [naam] genaamd. Klager was er niet zeker van of aangeklaagde daadwerkelijk arts was. In de ruimte die er uit zag als een spreekkamer van een arts waren de vensters afgesloten door gordijnen en luxaflex. Klager was daar dan alleen met aangeklaagde. Tijdens deze zogenaamde medische onderzoeken moest klager zich geheel ontkleden, waarna de arts (aangeklaagde) klager over zijn hele lichaam betastte. Daarbij werden met name klagers geslachtsdelen veelvuldig en stelselmatig betast.

Dit misbruik gebeurde ongeveer vijf keer per jaar, gedurende meerdere jaren.

2.2 Klager is onlangs zelf veroordeeld voor een zedendelict en heeft hiervoor enkele maanden gevangenisstraf gehad. Dit heeft tot gevolg gehad dat hij zijn baan is kwijtgeraakt. Ook is zijn huwelijk in de problemen gekomen. Zijn vrouw heeft echtscheiding aangevraagd en staat niet toe dat klager nog omgang heeft met zijn dochter.

2.3 Klagers doel van deze klachtenprocedure is oplegging van straf aan aangeklaagde en een financiële compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciaal Overste heeft in zijn reactie gesteld dat naar vermogen onderzoek is verricht in de archieven van de Nederlandse Provincie.

Klager staat geregistreerd als leerling van [internaat] van [dag] [maand] 1972 tot [dag] [maand] 1982. Volgens de gegevens op de leerlingenkaart verbleef hij in de groepen 2 en 3.

Aangeklaagde werkte vanaf 12 december 1961 tot zijn uittreding in 1974 als broeder-surveillant op [internaat]. Na navraag bij vroegere collega's werd duidelijk dat hij na zijn uittreding is blijven werken op [internaat], als [burgerlijke naam]. Bekend is dat hij als groepsleider van groep 10 werkte. Volgens de gegevens op de leerlingenkaart heeft klager nooit in groep 10 gezeten. Omdat aangeklaagde werkzaam was als surveillant is het zeer onwaarschijnlijk dat hij eveneens voor de andere groepen verpleegkundige of andere medische werkzaamheden verrichtte. Hiervoor was een aparte verpleegkundige dienst.

De vroegere directeur van [internaat], de heer [naam], herinnert zich dat er een verpleegkundige dienst was waar een broeder van een andere congregatie werkte.

De Congregatie heeft ook gesproken met broeder-verpleger [naam], die in de tijd van de klacht op [internaat] werkte. Deze broeder, lid van de Congregatie van de Broeders van

Joannes de Deo, verklaarde onder meer: “Ik werkte op [internaat] omdat ik opgeleid A-verpleegkundige was. De Broeders van Liefde waren opgeleide B-verpleegkundigen dus niet opgeleid voor het werk op een ziekenzaal. Mijn taak bestond uit kleine medische handelingen. Er was een onderzoekskamer in het hoofdgebouw. Alle nieuw aangekomen kinderen werden in deze kamer onderzocht door de huisarts of kinderarts. Ik kan me niet herinneren dat deze kamer op slot was. Het zou dus mogelijk geweest kunnen zijn dat anderen dan artsen gebruik maakten van deze kamer, maar ik heb nooit gezien dat groepsleiders met kinderen naar die kamer gingen. Daarbij was [aangeklaagde] groepsleider bij de grote kinderen en die kwamen in de regel niet in het hoofdgebouw. Zijn paviljoen lag helemaal achter op het terrein”.

De Congregatie kan zich voorstellen dat klager het onderzoek door een van de artsen - hij is wellicht vaker onderzocht dan alleen bij aankomst - ten onrechte in verband brengt met de naam van aangeklaagde. Klager geeft aan dat hij denkt dat aangeklaagde arts was, hetgeen niet zo is, noch was aangeklaagde een verpleegkundige of had hij daarvoor de vereiste diploma's.

Met het vorenstaande wil de Congregatie niet zeggen dat er geen geloof gehecht wordt aan het verhaal van klager. De Congregatie krijgt echter het vermoeden dat klager zich vergist in de situatie die plaatsgevonden heeft in relatie tot de persoon [aangeklaagde]. De feiten die klager in zijn klaagschrift aandraagt komen niet overeen met hetgeen uit onderzoek is gebleken. Zo was [aangeklaagde] geen arts maar groepsleider van groep 10. Klager heeft blijkens zijn leerlingenkaart zelf echter nooit in groep 10 gezeten. In de paviljoens was geen spreekkamer c.q. onderzoekskamer aanwezig, alleen in het hoofdgebouw. Het paviljoen van de groep van aangeklaagde lag helemaal achter op het terrein van [internaat].

Er zijn de Congregatie geen klachten bekend over aangeklaagde uit zijn [internaat]-tijd.

Aangeklaagde is gemeld bij de Commissie Deetman. Er is een klacht tegen aangeklaagde in een procedure bij het Meldpunt gegrond verklaard, maar deze klacht had betrekking op het pensioonaat [naam]. Er zijn geen gelijkenissen tussen die klacht en de klacht van klager. De Congregatie is van mening dat op basis van die gegrondheid geen conclusies getrokken mogen worden met betrekking tot de klacht van klager.

Onlangs is de Congregatie op de hoogte gebracht van een melding door de heer [naam]. De verklaring van de heer [naam] wijkt echter sterk af van hetgeen klager in zijn klaagschrift heeft beschreven. Zo geeft de heer [naam] in zijn verklaring aan dat [aangeklaagde] in zijn functie als groepsleider misbruik zou hebben gepleegd. Ook worden door hem andere omstandigheden beschreven waarin het misbruik zich zou hebben voorgedaan. Daarnaast bestrijkt de klacht van de heer [naam] ook een andere periode.

Dat [aangeklaagde] zich schuldig heeft gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag is, zoals hierboven vermeld, eerder door de Klachtencommissie aannemelijk bevonden. De Congregatie zet echter de nodige kanttekeningen bij de betrokkenheid van aangeklaagde in de onderhavige klacht en de Congregatie houdt dan ook ernstig rekening met een mogelijke persoonsverwisseling.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of

chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 De Klachtencommissie heeft geen reden om aan de oprechtheid van klager te twijfelen. Bij de beoordeling van de voorliggende zaak dient de Klachtencommissie echter de vraag te beantwoorden of er zodanige feiten of omstandigheden aan het licht zijn gekomen, dat de verklaring van klager voor een objectieve derde aannemelijk is.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie dient bovenstaande vraag negatief te worden beantwoord. De beschrijving van de feiten, zoals vermeld in het klaagschrift en door klager nader toegelicht ter zitting, is niet voldoende aannemelijk geworden; ook niet na het nader onderzoek dat in opdracht van de voorzitter van de Klachtencommissie door de bijzondere griffier van de Klachtencommissie, mevrouw Oude Breuil, heeft plaatsgevonden.

De Klachtencommissie heeft kennis genomen van de inhoud van het onderzoeksrapport van mevrouw Oude Breuil. Daaruit blijkt dat [aangeklaagde] geen arts of hulpje van de arts is geweest, maar groepsleider van groep 10, de groep waarvan klager geen deel heeft uitgemaakt. Voorts blijkt uit genoemd rapport dat mevrouw [naam], die destijds groepsleidster was van groep 3, zich klager goed kan herinneren, maar dat zij zich niet kan herinneren dat er bij haar op de groep een melding binnenkwam dat een jongen naar de ziekenzaal moest en daar naar toe ging of daar door de leiding naar toe werd gebracht. Zij kan zich ook niet herinneren dat zij klager naar het hoofdgebouw heeft gebracht omdat hij naar de dokter moest.

Ook in de door de andere (oud-)groepsleiders afgelegde verklaringen vindt de door klager beschreven gang van zaken geen bevestiging. Aangeklaagde is door hen, zo blijkt, zelfs niet gesignaleerd op de ziekenzaal. Voorts kan met name nog worden verwezen naar de verklaring van de ziekenbroeder, waaruit blijkt dat zelfs deze zich de werkwijze zoals door klager aangegeven, niet kan herinneren.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie levert het uitgebreide en grondige onderzoek van mevrouw Oude Breuil derhalve geen aanwijzing voor seksueel vrijpostig (of erger) gedrag van aangeklaagde.

Door de juridisch adviseur van klager is ter zitting aangevoerd dat een reeds gegrond verklaarde zaak tegen [aangeklaagde] alsmede de tegen hem gedane meldingen dienstig zijn als steunbewijs tegen aangeklaagde. In het licht van het bovenstaande acht de Klachtencommissie die zaak en de gedane meldingen echter daartoe niet toereikend. Voorts heeft broeder [naam] er terecht op gewezen dat het in al die andere zaken gaat om een andere modus operandi (de slachtoffers waren bekende jongens uit de groep van [aangeklaagde]), andere omstandigheden ([aangeklaagde] was de groepsleider van de slachtoffers, niet werkzaam als 'arts'), een andere (latere) periode of een andere plaats (Internaat [naam]). De Klachtencommissie is dan ook van oordeel dat de eerder gegrond verklaarde klacht tegen [aangeklaagde] en de tegen hem gedane meldingen niet kunnen worden aangemerkt als feiten en omstandigheden die toereikend zijn om onderhavige klacht tegen aangeklaagde aannemelijk te maken.

Ter zitting heeft klager verklaard dat 'de arts', de pleger van het seksueel misbruik, zich destijds had voorgesteld als '[aangeklaagde]' en dat hij [aangeklaagde] verder niet kende. Klager heeft aangegeven dat hij er tot dan toe niet aan had getwijfeld dat aangeklaagde 'arts broeder Primus' was. De Klachtencommissie wil hierbij toch opmerken dat klager ter zitting aan het einde van de behandeling van de zaak de opmerking heeft gemaakt dat hij hoopt dat

hij de goede dader heeft in deze zaak. Ofschoon de Klachtencommissie niet wil uitsluiten dat er in deze zaak sprake is van een persoonsverwisseling, acht de Klachtencommissie, gelet op het rapport van de bijzondere griffier, een persoonsverwisseling tussen [aangeklaagde] en broeder [naam] in ieder geval niet aannemelijk

4.4 De Klachtencommissie moet op grond van het voorgaande vaststellen dat - ondanks het nader onderzoek dat heeft plaatsgevonden - voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende steunbewijs, dan wel aanknopingspunten zijn gevonden voor de aannemelijkheid van de klacht. Hoewel de Klachtencommissie zich realiseert dat dit voor klager zeer teleurstellend is, moet de Klachtencommissie de Provinciaal Overste dan ook adviseren de klacht niet gegrond te verklaren, waarmee uiteraard niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

4.5 Indien in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen, dan bestaat voor klager de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 4 november 2014 door:

mr. G.A.M. Stevens, voorzitter; mr. F.J.M. Walstock en dr. P J.A. Panhuis, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. G.A.M. Stevens,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.